

Регулювання розвитку інноваційного потенціалу в галузях економіки

Інструментом державної стратегії розвитку національного господарства є промислова політика, яка забезпечує оптимізацію відносин держави з господарюючими суб'єктами, регулювання ринкових механізмів у напрямках: галузевому, міжнародному, регіональному, у зовнішніх зв'язках. Державна промислова політика сприяє прискоренню інновативно-інвестиційного і управлінського прогресу, підвищенню адаптації держави щодо об'єктивних вимог глобалізації світової економіки.

Осередок державної промислової політики – це оптимальне вирішення інноваційно-інвестиційних проблем економічного зростання. Впровадження новітньої техніки і технологій потребують значних капіталовкладень. Обмеженість останніх, в свою чергу, потребує розширення масштабів інновацій завдяки вимогам науково-технічного, виробничо-економічного, управлінського й інформаційного прогресу. Тим більше, що на світовому ринку головне місце посідають конкурентні переваги накопичених знань. І тут досягти успіху можливо тільки завдяки конкурентоздатній продукції, особливо високих технологій, які можуть зайняти достойне місце на світовому ринку: експортоспроможні галузі – металургія, електроенергетика, авіокосмічна, енергетичне машинобудування; галузі, які задовольняють внутрішній попит – автомобільне і сільськогосподарське машинобудування, харчова промисловість.

В умовах ринкової економіки держава формує правове й організаційно-економічне середовище діяльності суб'єктів господарювання, яке сприяє підвищенню ефективності їх функціонування. Інституціональні питання державної політики спрямовані на створення потужних об'єднань (корпорацій, асоціацій, холдингів, промислово-фінансових груп), які виконують науково-дослідні і конструкторські розробки та впроваджують їх у виробництво. Такі об'єднання випускають конкурентоспроможну на світовому ринку продукцію,

вони органічно вписуються в світогосподарський інноваційно-відтворювальний процес.

Для вітчизняних підприємств більш прийнятна міжнародна (міжфірмова) науково-виробнича кооперація виробництва, яка охоплює всі або більшу частину ланок інноваційно-відтворювального циклу (наука – технології – інженерінг – виробництво – збут – сервіс реалізованої продукції).

Реалізація інноваційно-інвестиційної моделі розвитку економіки дозволяє формувати новий інтеграційний етап у взаємовідносинах малих наукоємних форм з крупними і середніми підприємствами. Зазначимо, що країни, які відносяться до розвинених, характеризуються високим рівнем консолідації, інтеграції, концентрації і націоналізації власності, сукупного промислового капіталу. Ці країни мають вищий ніж інші рівень вертикальної інтеграції та більш високий ступінь інституціональних відношень, рівень макроекономічної централізації. Саме це обумовлює всі конкурентні досягнення і переваги, які складають їх макроекономічну конкурентоздатність.

Високий рівень розвитку розширеного відтворення гарантує більш дієві форми і методи державного регулювання його факторів і пропорцій. Пріоритетний розвиток комплексу високих технологій забезпечує не тільки підвищення поточних темпів економічного зростання, а й закладає міцну основу щодо чергового циклу масштабної модернізації промислового виробництва і сільського господарства.

Фактором конкурентоздатності виступає також державне регулювання системи макроекономічних рішень. Воно не блокує розпорошення інвестиційних ресурсів, а концентрує їх на пріоритетах загальнодержавного значення і орієнтує на підвищення реальної ефективності.

Питанням регулювання інвестиційної діяльності приділяється недостатньо уваги. Причиною тому є зменшення ролі держави як безпосереднього інвестора і недостатній розвиток приватних інвесторів, нових інституціональних структур, формування інвестиційної інфраструктури, комерційних банків, спеціалізованих кредитно-фінансових інвестиційних інститутів. У зв'язку з недосконалою податковою політикою в сучасних умовах зменшується частка

власних коштів промислових підприємств у загальній структурі фінансування інвестиційної діяльності.

Створення корпоративного сектору економіки шляхом корпоратизації та приватизації не сприяло формуванню складу власників, здатних забезпечити надходження необхідних інвестицій для подальшого розвитку підприємств і підвищення ділової активності. На законодавчому рівні не було вирішено питання спрямування частини коштів, одержаних від приватизації, на технічне та технологічне оновлення підприємств. Це негативно вплинуло на їх інвестиційну діяльність. Проблеми залучення інвестицій на підприємства зі значною державною часткою в статутному капіталі вимагають подальшого розвитку законодавчого закріплення та ефективного регулювання на державному рівні.

Форми і види інвестицій у теперішній час регулюються різними законодавчими та нормативними актами, що не тільки викликає труднощі з їх використанням, а й знеособлює їх як одне з головних джерел оновлення основного капіталу підприємств. Види інвестицій, форми їх внесення, документальне оформлення інвестиційних договорів, роль і права інвесторів трактується неоднозначно, що негативно впливає на інвестиційну діяльність.

Слід продовжувати роботу щодо подолання протиріч, які виникли при проведенні економічних реформ в Україні. Мова йде в першу чергу про протиріччя між дуже високою ціною капіталу та інноваційною спрямованістю економіки та інвестицій, показником якої є банківська ставка, яка в Україні значно вища, ніж на світових фінансових ринках. Відомо, що при високому банківському відсотку і низькою заробітною платою більшість інноваційних проектів неефективна, особливо в галузі механізації і автоматизації виробництва, а також ресурсозберігаючих технологій.